

Jsem strojem na práci?

- Nutí Vás zaměstnavatel pracovat neustále přesčas?
- Přicházíte do práce za tmy a odcházíte, když tma znovu nastala?
- Vídáte se s dětmi a s Vaším manželem (manželkou) jen, když jste nemocní a opravdu už pracovat nemůžete?
- Ptáte se, zda to může šéf po Vás chtít?

Níže se dočtete, jaká máte v této souvislosti práva. Tedy jinými slovy, co všechno po Vás zaměstnavatel může požadovat a zejména, jakou mez již překročit nesmí.

Kolik hodin přesčas mi smí zaměstnavatel nařídít?

Zákoník práce jasně říká, že práci přesčas je možné nařídít jen ve výjimečných případech. Práce přesčas má být tedy odchylkou od normálu, nikoli pravidlem. Nařídít práci přesčas Vám zaměstnavatel může, ale jen do výše osmi hodin v týdnu. Za celý rok navíc nařízená práce přesčas nesmí překročit 150 hodin. Byť na jedné jediné hodině, která by tyto meze přesahovala, se zaměstnavatel musí s Vámi dohodnout.

Kolik hodin v roce mohu pracovat přesčas?

Pracovat přesčas nad 150 hodin za rok můžete, ale zaměstnavatel Vás k tomu už nemůže přinutit. Omezena je ale i Vaše dobrovolná práce přesčas. A to na její roční objem. Nemůžete pracovat v jednom roce více než 416 hodin navíc. K tomuto číslu se došlo vynásobením počtu týdnů v roce (52) číslem 8. Osm hodin v průměru tedy můžete každý týden v práci „přesluhovat“. V jednom týdnu to tedy může být i více než 8 hodin, celkově však ne více než 416 za rok. Toto ustanovení Vás má také bránit před vynucováním si „dobrovolnosti“ zaměstnavatelem. Nenechávejte si zaměstnavatelem vnutit dobrovolnost.

Existuje povinná doba odpočinku mezi pracovními směny?

Zaměstnavatel se také musí řídit dalším ustanovením, kterým je povinná doba odpočinku. Musíte mít totiž pracovní dobu rozvrženou tak, abyste měl mezi dvěma svými směny nepřetržitý odpočinek ve výši alespoň 12 hodin. Tato doba může být zkrácena až na osm hodin. Zaměstnavatel je však povinen Vám následující odpočinek prodloužit právě o tu dobu, o kterou Vám ten předchozí zkrátil.

Jaká jsou nejčastější porušení zákona v této oblasti?

Z výše uvedeného tedy není možné ospravedlnit, aby Vám například jedna pracovní směna pravidelně končila v 8 hodin večer a druhá začínala v 7 hodin ráno. V tomto smyslu jsou ohroženi zejména pracovníci různých supermarketů. Zde jejich tzv. dlouhé směny často dosahují dokonce i čtrnácti hodin a zaměstnanec nemá oněch zmíněných 12 hodin odpočinku. Pokud je to podobné u Vás, nenechte si to líbit.

Mnoho zaměstnavatelů také nutí vést zaměstnance tzv. dvojí docházku, jednu skutečnou a druhou, kterou prezentují jako oficiální. Nepřistupujte na toto dvojí vedení. Postupujete totiž sami proti sobě a ztěžujete si své pracovní podmínky.

Jak vypadá praxe? Na koho se mohu obrátit o pomoc?

V teorii toto vypadá velmi hezky, ovšem je jasné, že realita je o mnoho spletitější. Můžete pracovat na místě, kde je vysoká nezaměstnanost, a tudíž se bojíte o práci. Také se můžete bát ozvat sám, když ostatní zaměstnanci jsou ochotní na požadavky zaměstnavatele přistoupit. Kvůli tomu, abyste se mohli bránit bez většího rizika, u nás fungují některé instituce, které Vám mohou pomoci. Předně se můžete obrátit na inspektoráty práce, které Váš podnět prozkoumají. Také se můžete obrátit na některou občanskou poradnu, kde Vám bezplatně poradí. Využívejte toho.